

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název vzdělávacího materiálu:	Rostlinná výroba
Číslo vzdělávacího materiálu:	VY_32_INOVACE_Z.2.12
Autor vzdělávací materiálu:	PaedDr. Alena Vondráčková
Období, ve kterém byl vzdělávací materiál vytvořen:	1.pololetí školního roku 2013/2014
Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost
Vzdělávací obor:	Geografie
Vzdělávací předmět:	Zeměpis
Tematická oblast:	Úvod do světového hospodářství a primér
Ročník, pro který je vzdělávací materiál určen:	4. ročník vyššího gymnázia

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace:	Výukový materiál pro žáky 4. ročníku gymnázia pro předmět zeměpis, slouží pro interaktivní výklad a samostudium a je doplněn několika problémovými úkoly. Další úkoly jsou formulovány v pracovním listě.
Citace použitých zdrojů:	Mirvald, Stanislav a kol. Geografie – socioekonomická část. SPN – pedagogické nakladatelství a. s., 1998. ISBN 80-7235-008-0. s. 39 - 41 Bičík, Ivan a kol. Příroda a lidé Země. Nakladatelství České geografické společnosti s. r. o. Praha, 2004. s. 84 - 94 Hanus Martin a kol. Školní atlas dnešního světa. 1. vydání. TERRA, s.r.o. a TERRA –KLUB o. p. s., 2011. ISBN 978-80-902282-6-9 http://faostat.fao.org/ http://faostat.fao.org/site/339/default.aspx http://ucebnice.enviregion.cz/slovnicek/intenzivni-chov http://llamy.kvalitne.cz/zivocisna%20vyroba.html http://cz-maturita.tym.cz/zemepis/svetove-zemedelstvi.php

Vzdělávací materiál vytvořen v rámci projektu
Sportovní gymnázium - škola 21. století

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Citace použitých zdrojů:

http://geography.upol.cz/soubory/lide/mintalova/.../GEZM_Prednask_a_3-4.doc

<http://www.apic-ak.cz/clanky/komodity/roslinna-vyroba/ovoce-a-zelenina/>

<http://zahradaweb.cz/svetova-produkce-a-spotreba-ovoce-a-zeleniny/>

<http://www.mapsofworld.com/world-top-ten/countries-with-most-fruits-production.html>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Je%C4%8Dmen>

<http://worldtradedaily.files.wordpress.com/2012/04/world-honey-production-by-country-and-tonnage.jpg>

<http://www.kafe.cz/kouzlo-pestovani-kavy-lahodny-napoj-z-rozmarneho-stromu-27071.aspx>

http://kavarnikuvhrnecek.blogspot.cz/2012_02_01_archive.html

http://www.gastrokafe.cz/Stranka_Zpracovani,Language=Cz.htm

<http://www.osel.cz/index.php?clanek=2092&akce=show2>

Vzdělávací materiál vytvořen v rámci projektu
Sportovní gymnázium - škola 21. století

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Citace použitých zdrojů:

<http://www.cez-okno.net/clanok/akcie-cez-okno/cajovnik-pestovanie-a-zber>
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sisal>
<http://www.arc.agric.za/arc-iic/Pages/Graphical-sisal-story.aspx>
<http://www.kd-uni.cz/jutove-pytle.html>
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Jutovn%C3%ADk>
http://cs.wikipedia.org/wiki/Povijnice_bat%C3%A1tov%C3%A1
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Jam>
<http://botany.cz/cs/arachis-pintoi/>
<http://www.vitalia.cz/clanky/jedle-kastany-pochoutka-podzimu/>
<http://www.osel.cz/index.php?clanek=2092&akce=show2>
http://cestovani.idnes.cz/kena-nejvetsi-prirodni-skvosty-afriky-dya-/kolem-sveta.aspx?c=A071022_181300_igsvet_tom

Vzdělávací materiál vytvořen v rámci projektu
Sportovní gymnázium - škola 21. století

Rostlinná výroba

Rostlinná výroba

Rostlinná výroba tvoří 2/3 produkce světového zemědělství

Ve vyspělých státech méně 50 %, v rozvojových 70-80%

Zemědělské plodiny můžeme rozdělit na

- A) Potravinny**
- B) Technické plodiny**
- C) Pochutiny**
- D) Krmné plodiny**

nejdůležitější postavení mají obilniny (50-60% RV)

A) Potravinny

- 1) obiloviny
- 2) hlíznaté plodiny
- 3) luštěniny
- 4) ovoce a zelenina

B) Technické plodiny

- 1) plodiny pro výrobu cukru
- 2) olejniny
- 3) textilní plodiny
- 4) ostatní typy plodin

C) Pochutiny

- 1) plodiny pro přípravu nápojů
- 2) koření
- 3) plodiny lékařského významu

D) Krmné plodiny

- 1) krmné plodiny na orné půdě
- 2) travnaté plochy

Produkce obilnin:

Jejich podíl na výživě je:

nejnižší 15 % - Austrálie a Oceánie

nejvyšší 65 % - Asie

Největší význam ve výživě obyvatelstva má rýže a pšenice

Hlavní konzumní obiloviny:

Vyspělé země: **pšenice**

Rozvojové země (situace je pestřejší):

Střední Amerika – **kukuřice** (70 %)

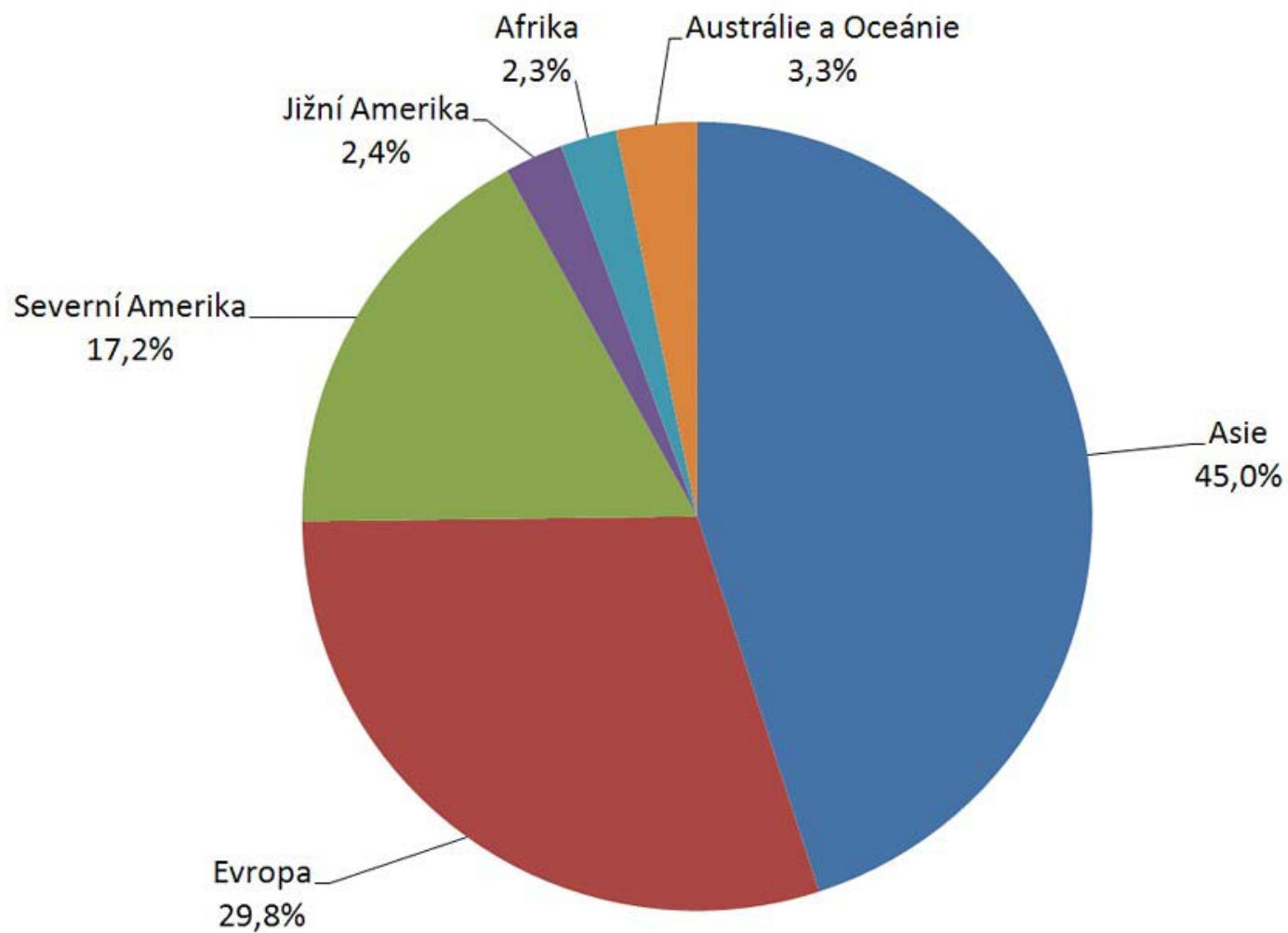
JV Jižní Ameriky - **pšenice**

Asie - **rýže**

Afrika - **čirok a proso** (50 %), dále kukuřice

Světová produkce obilí podle kontinentů

Nejvýznamnější obilnina je pšenice (wheat)

Sklízí se na všech kontinentech a všech klimatických pásmech, po celý rok

Více než 30 % osevních ploch obilovin na světě

Světová produkce 600 mil. tun

- nejvíce připadá na Asii 41,9 %
- Evropa 32 %
- Severní Amerika 13,5 %

největšími exportéry jsou Kanada a USA (60% ze světového exportu)

Dále: JV Austrálie, Argentina

Rýže (rice)

světová produkce 500-550 mil. tun

dominantním producentem, ale i spotřebitelem je **monzunová Asie**

VAsie (Čína, Japonsko) 40%

J Asie (Indie, Bangladéš a Pakistán) 30%

JV Asie (Indonésie, Tajska, Barma) 20%

Kukuřice (corn)

světová produkce 500-550 mil. tun

50% se pěstuje v USA – JV

20% se vypěstuje v Asii (nejvíce v Číně)

12% Latinská Amerika - Brazílie, Mexico, Argentina

10% Evropa - v Dunajské nížině a na Ukrajině

Ječmen (barley)

světová sklizeň dosahuje 180 mil. tun

krmná obilnina, technická – slad, méně jako potravina (kroupy)

Evropa 70%, Severní Amerika 15%, Turecko s Čínou 11%

Oves (oats)

Krmný – koně, racionální výživa – vločky, Amerika i sladovnický

Evropě 60% světové produkce, v Severní Americe 25%

Žito (rye)

střední a východní Evropa, zhruba 30 mil tun (80% světové produkce)

Proso (millet)

celosvětově se vypěstuje 110 mil. tun z toho

Asie (Čína, Indie) 40%, Severní Amerika 22%, Afrika 20%, Lat. Amerika 15%

pšenice

ječmen

žito

oves

triticale

Proso

Čirok/sorgum

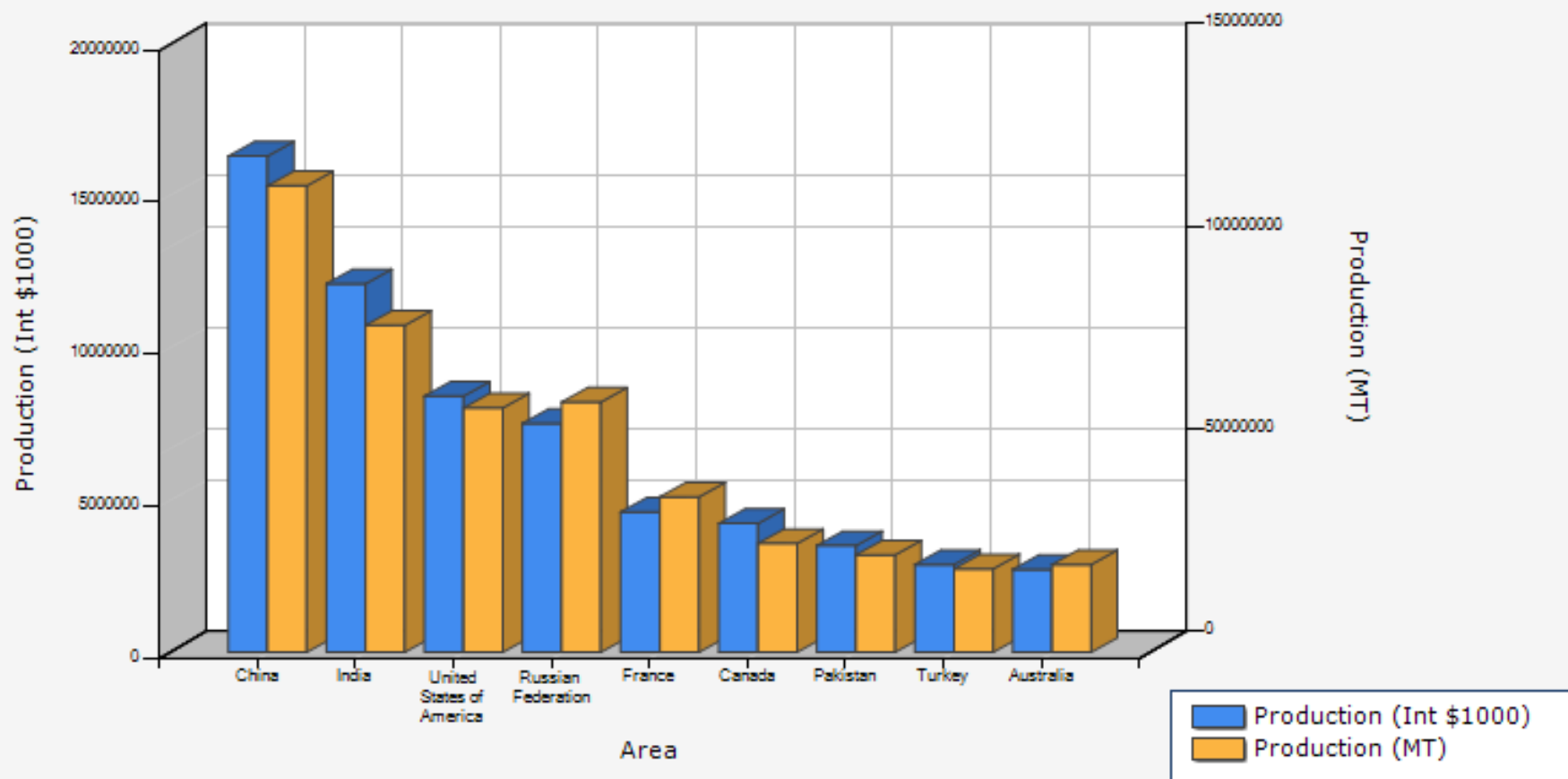

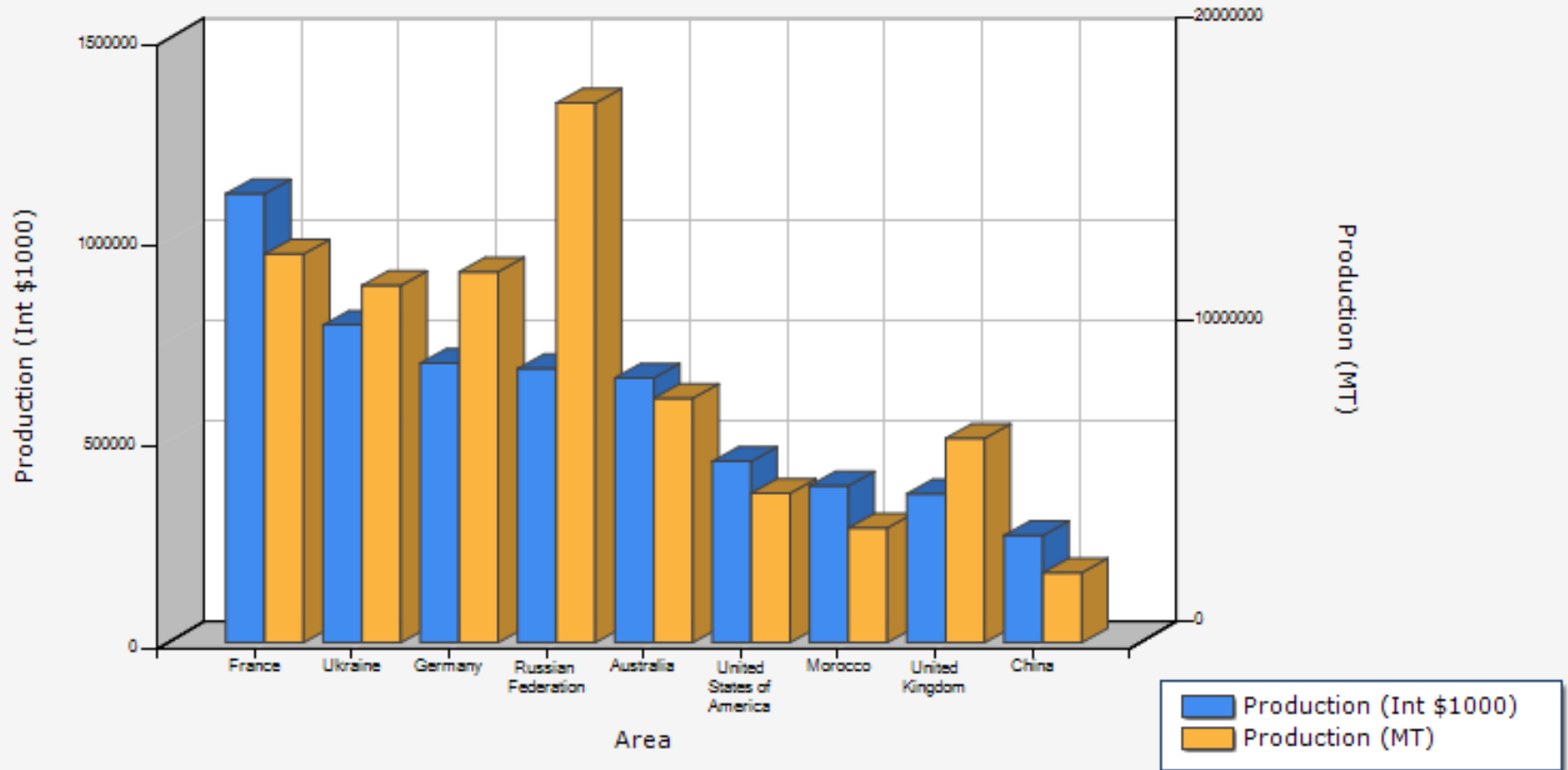
Rýže

Top production - Wheat - 2009

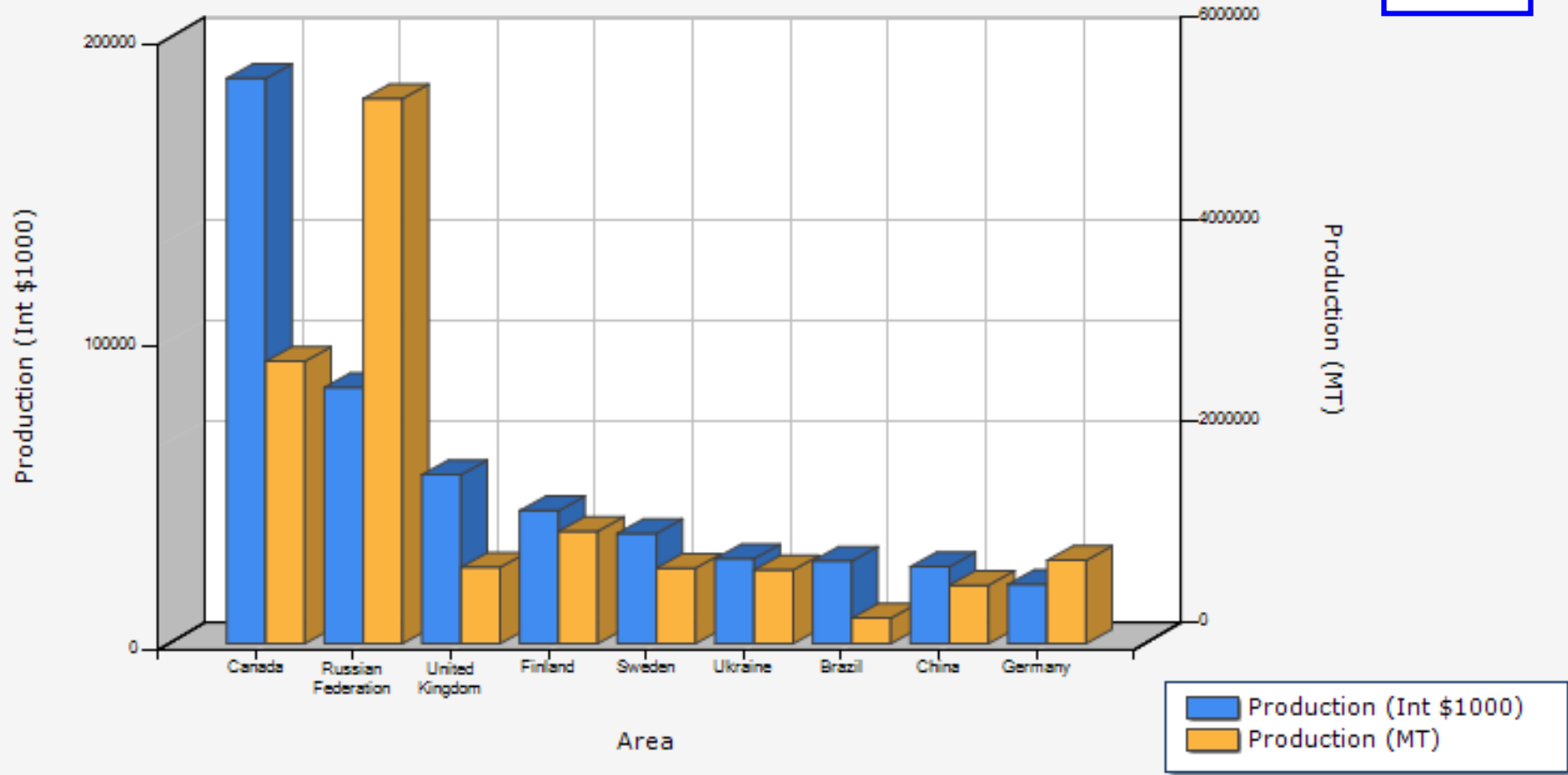

Top production - Barley - 2009

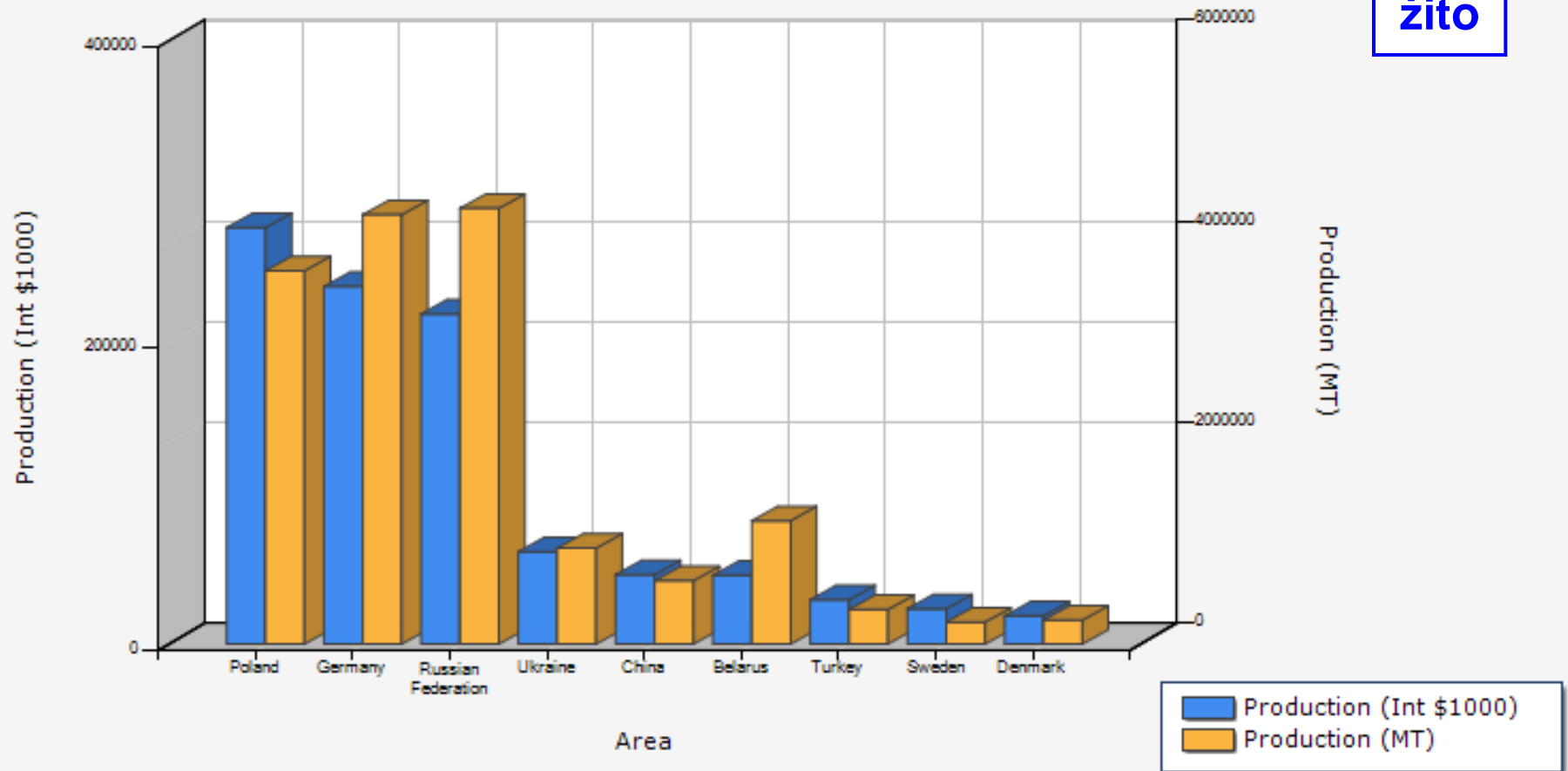
Top production - Oats - 2009

oves

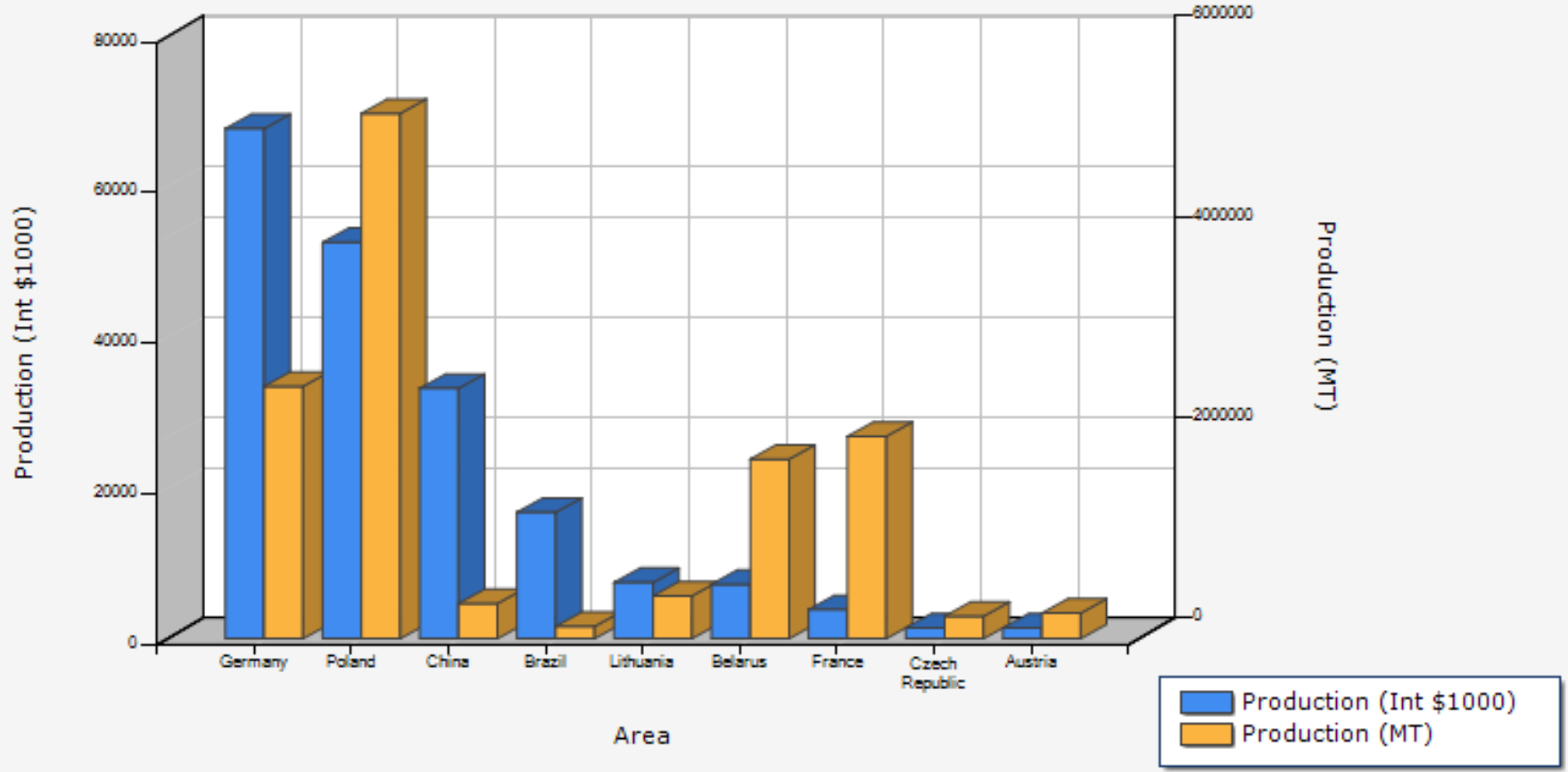

Top production - Rye - 2009

žito

Top production - Triticale - 2009

Brambory

Světová produkce zhruba 310 mil tun
Evropa a Asie spolu 80%

Maniok (kasawa)

základní potravinová složka pro více než 500 mil. lidí
Z, stř., V Afrika - 55 %
JV, J Asie - 28 %, Latinská Amerika - 18 %

Bataty

Asie (Čína 84 %, Vietnam, Indonésie), Afrika

Jamy

pěstování i v sušších oblastech – Afrika, Asie, Oceánie

Batáty

Povijnice batátová

Maniok

Jamy

Produkce luštěnin: hrách, fazole, čočka a sója.

Vysoký obsah bílkovin

Na stejné ploše dva až třikrát vyšší výnosy než obiloviny

Pěstují se na celkové výměře 120 mil. ha, z toho:

45 % osetých ploch sója

25 % osetých ploch fazole

10 % osetých ploch hrách a cizrna

6 % osetých ploch bob

2 % čočka

Sója

Semena bohatá na bílkoviny (40 %), semena bohatá na oleje (20 %)

Mnohostrannost využití:

Rostlinné oleje, mouka, rostlinné mléko, smetana, sýr,

Krmivo v živočišné výrobě

Technické plodiny

cukrová řepa (sugar beet)

Evropa (Francie, Německo, Rusko), Čína, USA

cukrová třtina (sugar cane)

Brazílie, Indie, Čína, Kuba (17. místo)

Textilní:

bavlník (cotton)

subtropy a tropy

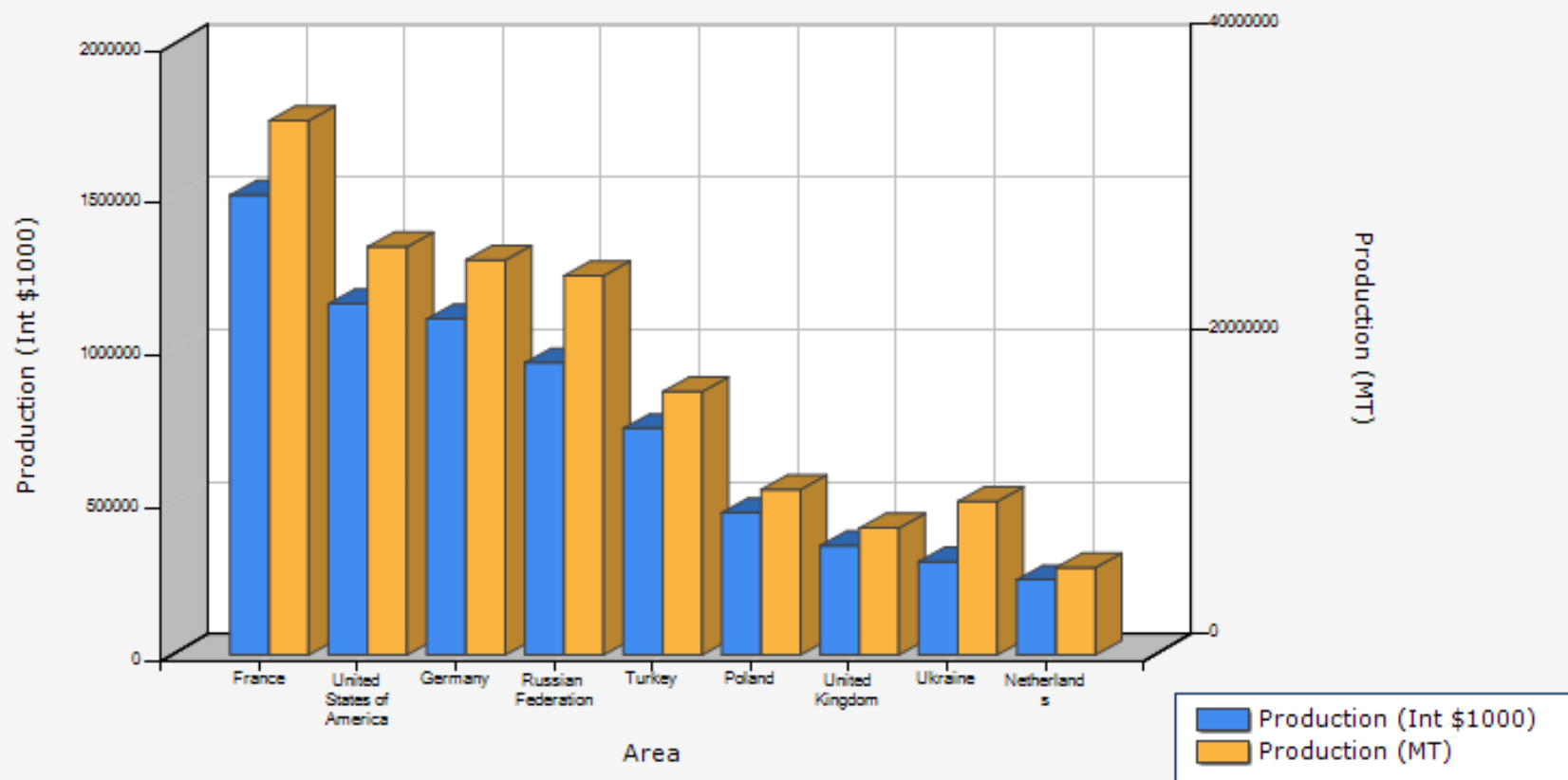
Čína, Indie, jih USA, Pákistán, Uzbekistán,

len (flax)

východní Evropa

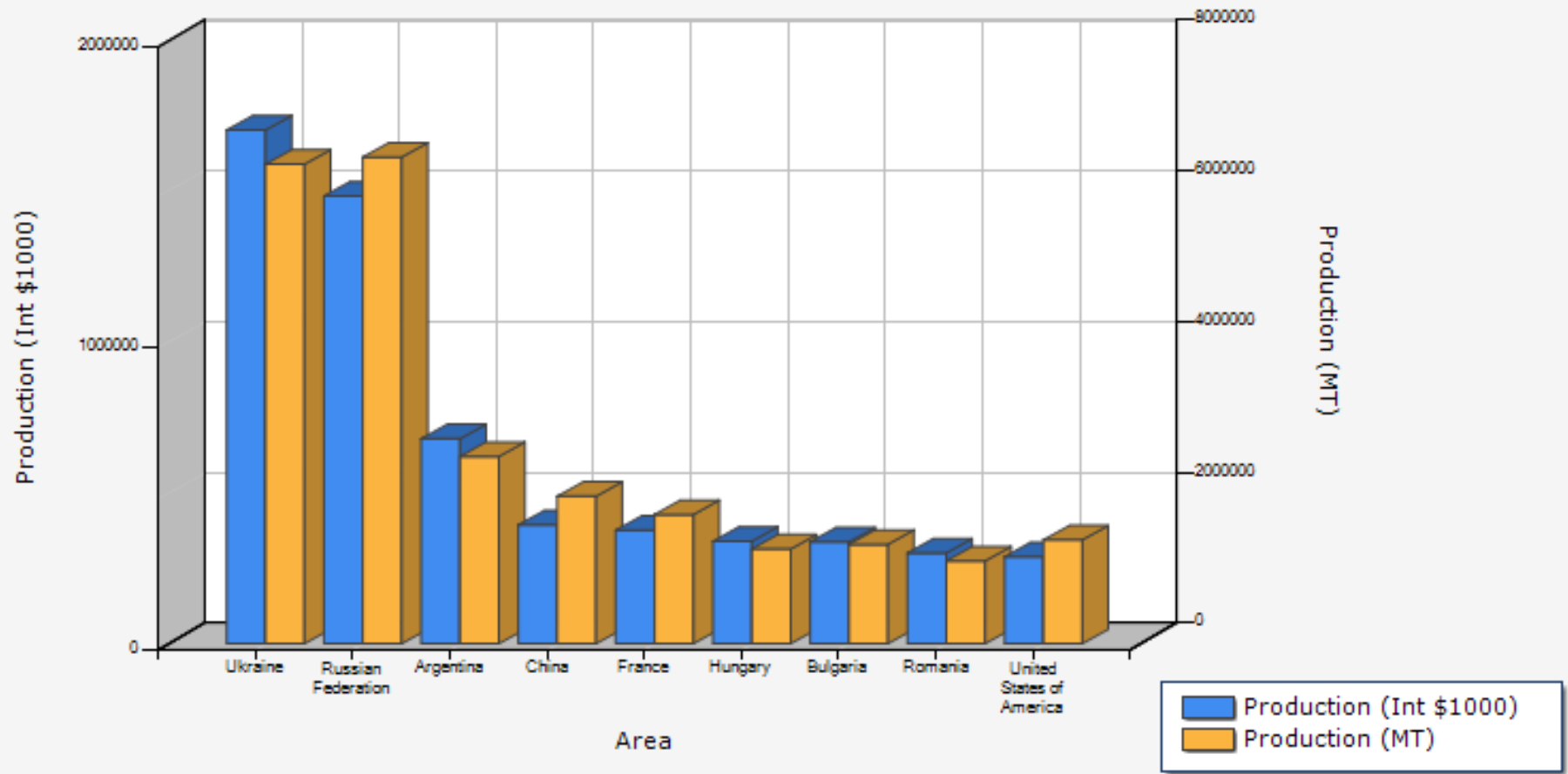
juta (Indie, Bangladéš), **konopí** (Filipíny), **sisal** (Brazílie)

Top production - Sugar beet - 2009

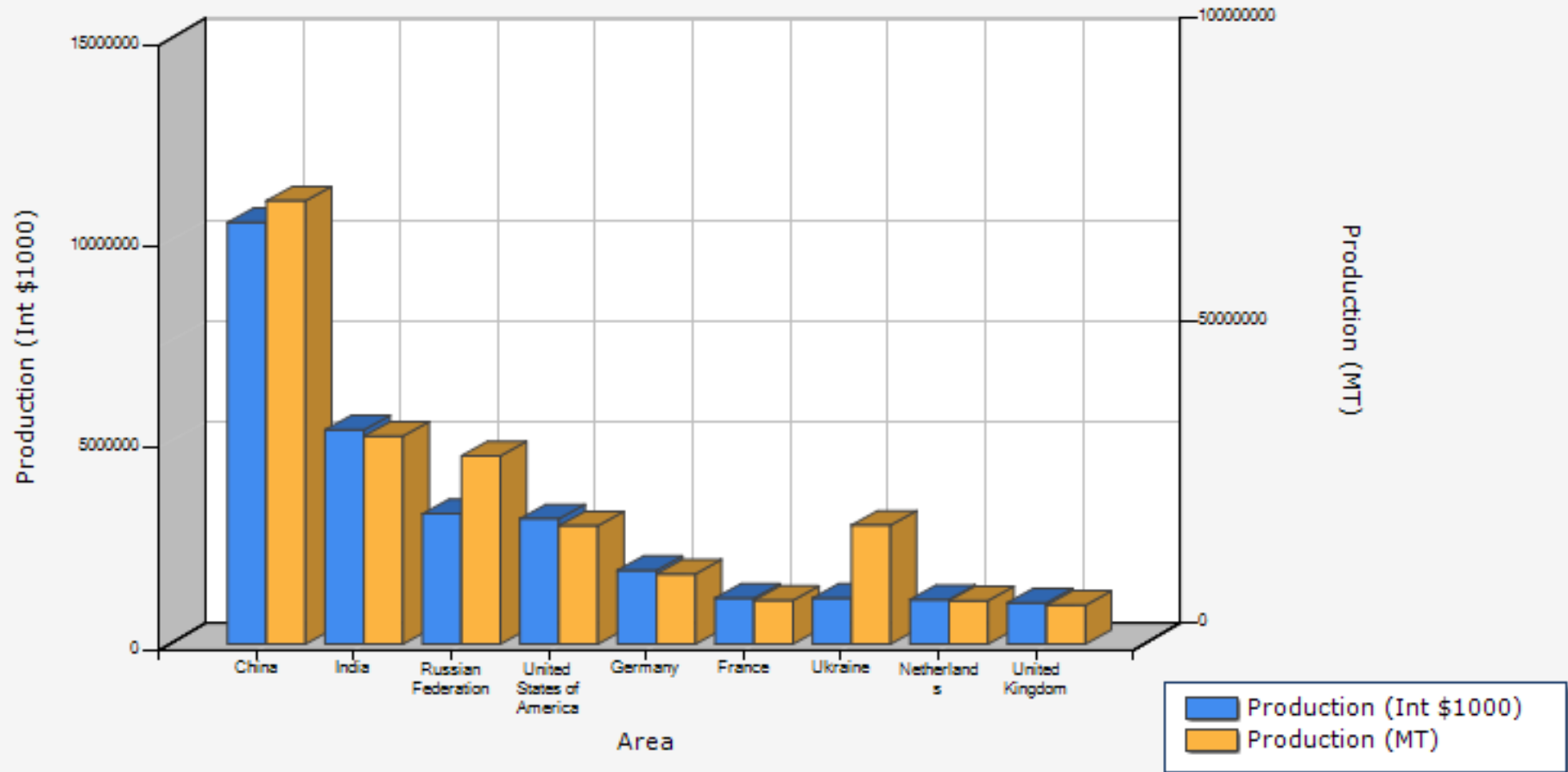

Rank	Area	Production (Int \$1000)	Flag	Production (MT)	Flag
1	France	1508354	*	35066600	
2	United States of America	1151880	*	26779200	
3	Germany	1101909	*	25919000	
4	Russian Federation	958683	*	24892000	
5	Turkey	743053	*	17274700	
6	Poland	466667	*	10849200	
7	United Kingdom	358306	*	8330000	
8	Ukraine	306011	*	10067500	

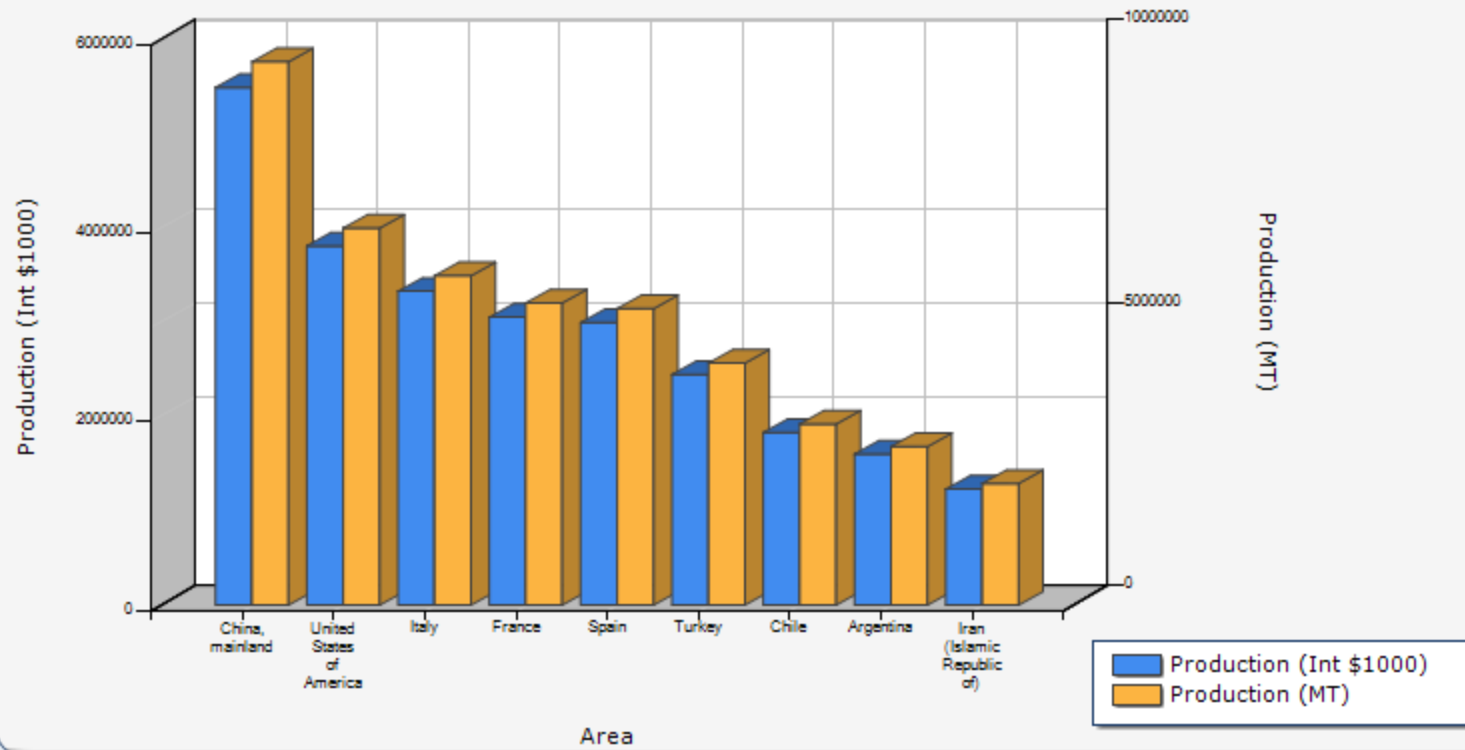
Top production - Sunflower seed - 2009

Top production - Potatoes - 2009

Top production - Grapes - 2012

Cukrová třtina

Cukrovka/cukrová řepa

Bavlna

Len

Sisal

Jutovník

přadná rostlina, která má ve stonku svazky textilně využitelných vláken již za 120 dnů od vyklíčení.

Abaka též manilské konopí

bílá nebo lehce nažloutlá vlákna získávaná z banánovníku textilního, pěstovaného hlavně na Filipínách. Vlákna jsou **pevná, pružná, lehká a trvanlivá ve vodě**. Kdysi to byl materiál hojně užívaný pro lanoví na lodích.

Olejniny

Tropy:

Palma olejná Indonésie, Malajsie, západní Afrika

Palma kokosová Indonésie, Filipíny, Indie

Podzemnice olejná Čína, Indie, Nigérie

Subtropy:

Olivy Španělsko, Itálie, Řecko

Soja USA, Brazílie, Argentina, Čína

Mírný pás:

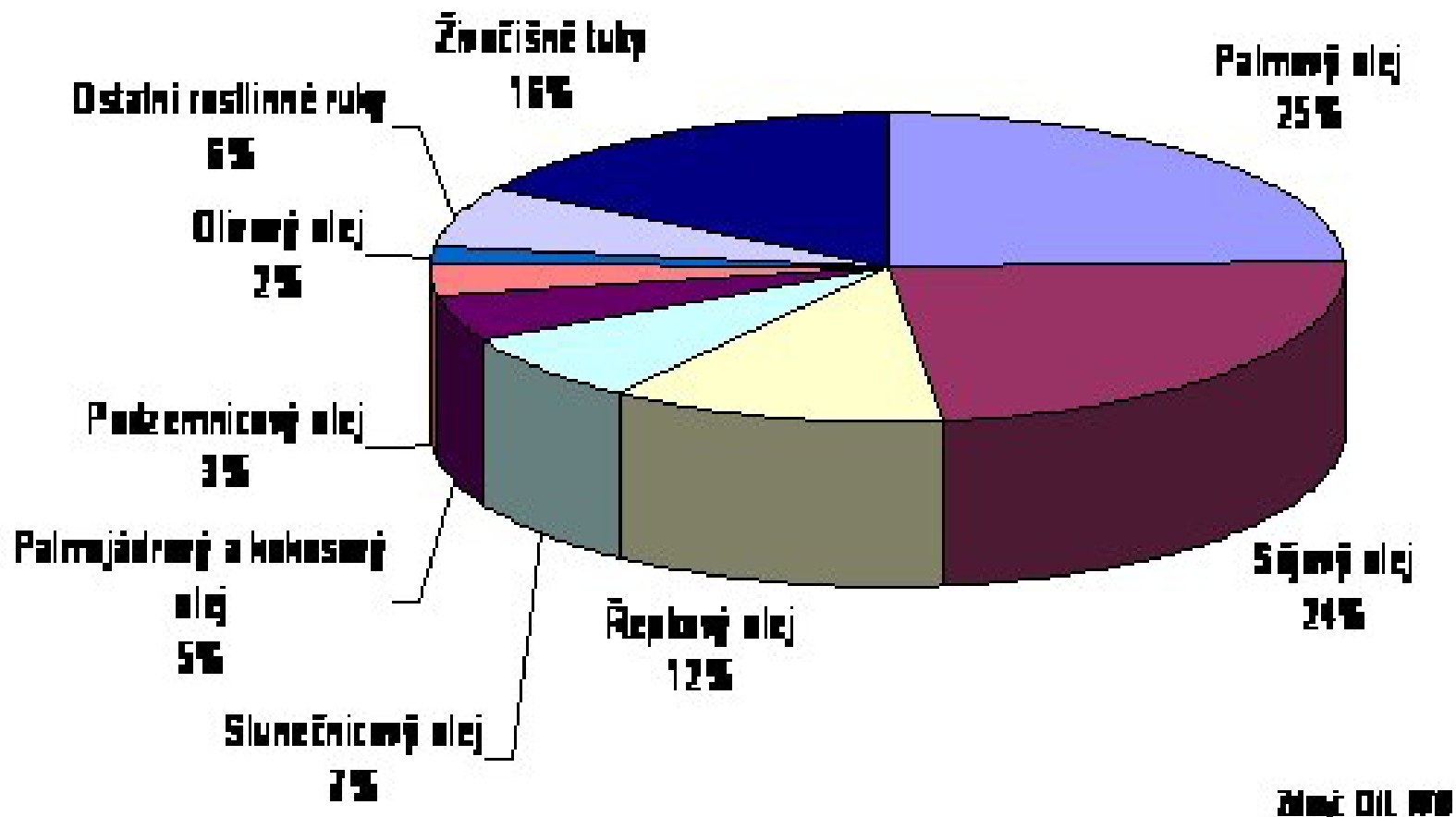
Slunečnice Ukrajina, Rusko, Argentina

Řepka Čína, Indie, Kanada, Evropa

Len

Světová produkce tuků a olejů

Palma kokosová

Kopra

Palma olejná

podzemnice olejná

Olivy

Řepka olejka

Soja

Kaučuk

Malajsie, Thajsko, Indonésie, Kongo

Tabák

Čína, Brazílie, Indie, USA (Turecko, Kuba, Bulharsko)

Korek

Portugalsko, Španělsko

Vinná réva

90% na nápoj, 10% ovoce

Itálie, Čína, USA, Francie, Španělsko, Turecko, Chile

Chmel - mírný pás, 70% Evropa, Německo, VB, ČR, Belgie, USA

Kaučuk

Korkový dub

Pochutiny

Plodiny pro přípravu nápojů

Kakao

Côte d'Ivoire, Indonésie, Ghana, Nigérie, Kamerun

Káva

tropická plodina

Brazílie, Vietnam, Kolumbie, Indonésie

Čaj

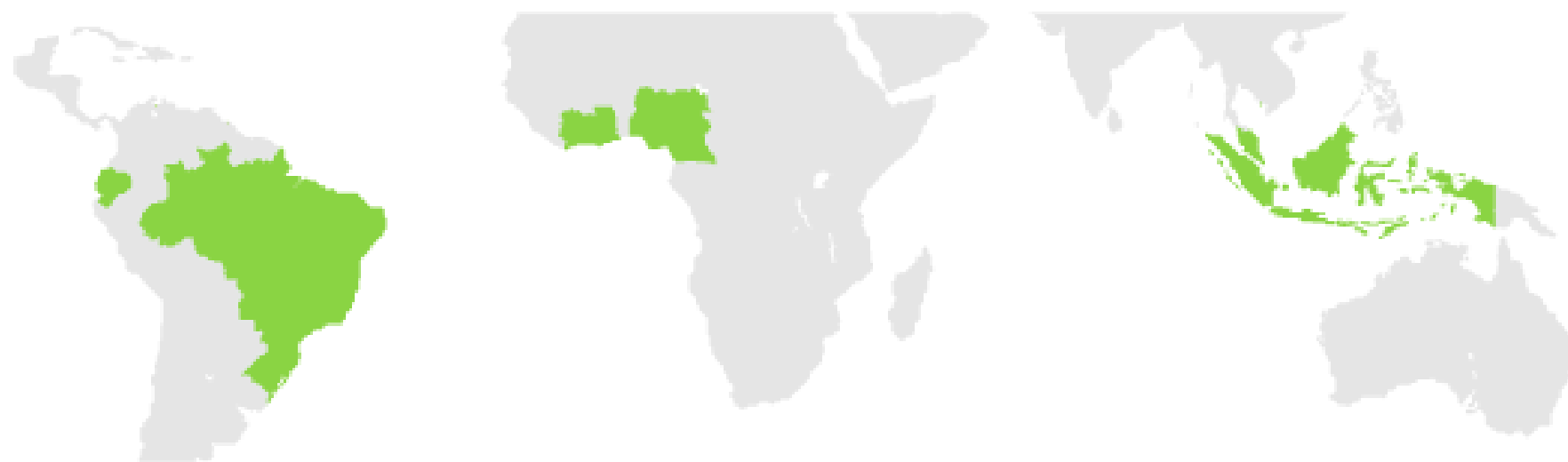
hlavně subtropy

Čína, Indie, Keňa, Srí Lanka, Turecko, Vietnam

Kakao

Procentuální rozdělení světové produkce kaka dle států

Pobřeží slonoviny: **38.00%**

Ghana: **21.00%**

Indonézie: **13.00%**

Kamerún: **5.00%**

Nigérie: **5.00%**

Brazílie: **4.00%**

Ekvádor: **3.00%**

Malajzie: **1.00%**

Ostatní: **10.00%**

Káva

Čajová plantáž

Koření

tropické

Pepř Vietnam, Indonésie, Brazílie

Vanilka Indonésie, Malajsie

Hřebíček Indonésie, Malajsie

Skořice

Zázvor Indie, Čína

mírného pásu

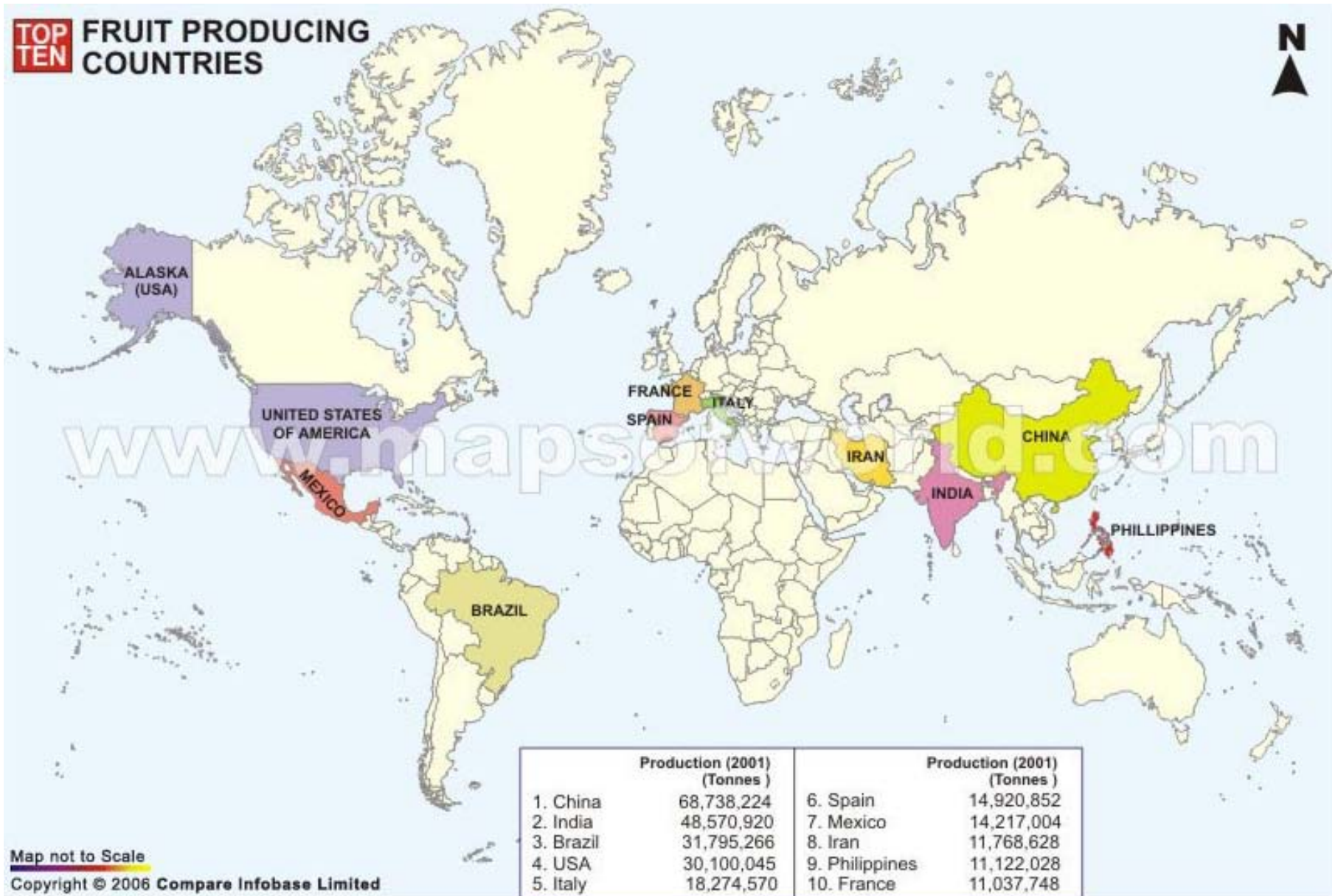
kmín, křen, kopr, atd.

vanilka

Ovoce a zelenina

Map not to Scale

Copyright © 2006 Compare Infobase Limited

Description : Map shows top ten fruits production countries in the world.

Disclaime

Ovoce:

Mírný pás: jablka, hrušky, švestky, meruňky, broskve, třešně, ...

Subtropický pás: citrusy

Tropický pás: banány

Zelenina:

Mrkev, celer, petržel, cibule, česnek, ...

Nejrozšířenější ovoce na světě

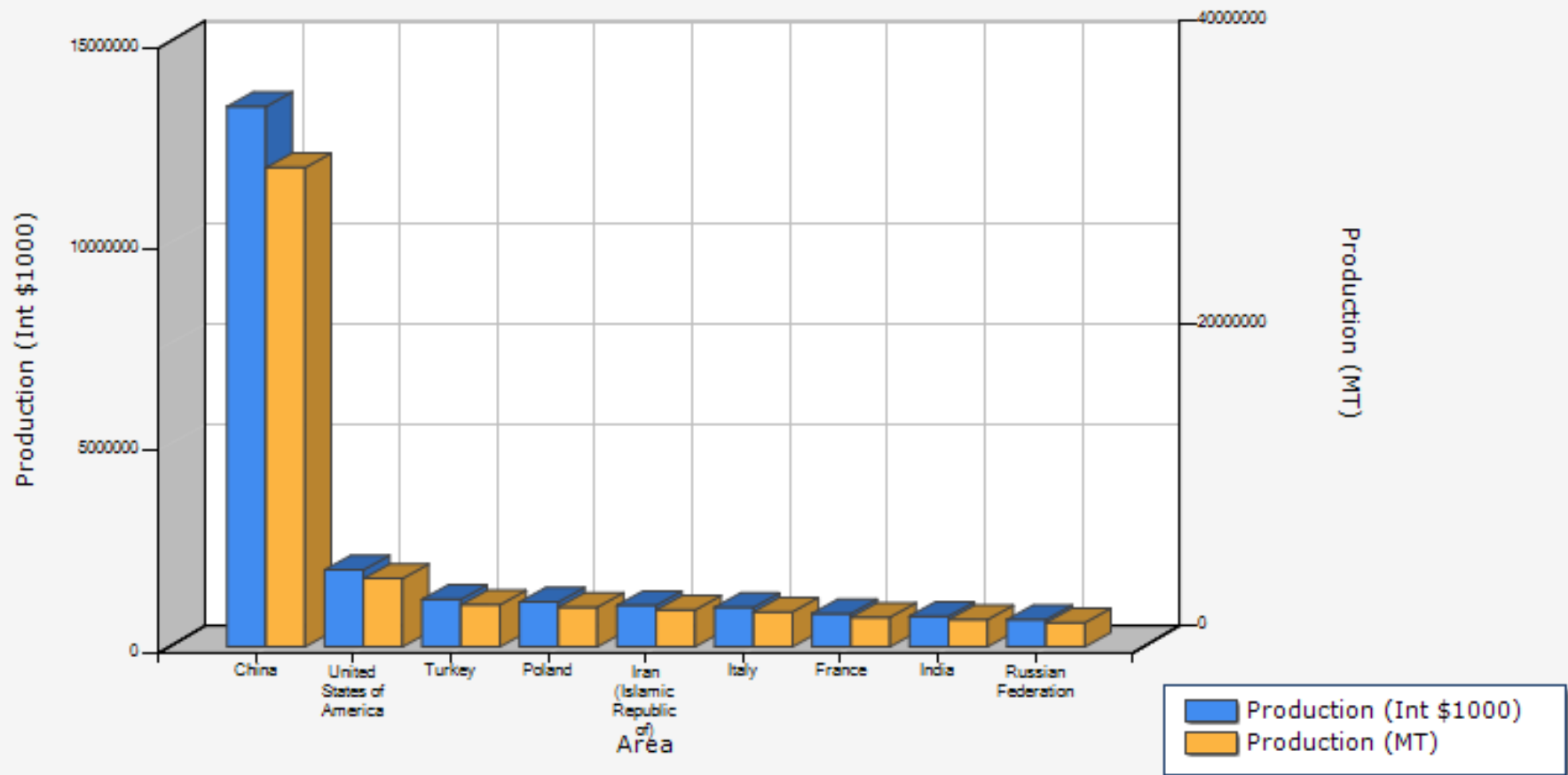
1. banány
2. jablka
3. pomeranče

Nejrozšířenější zelenina na světě

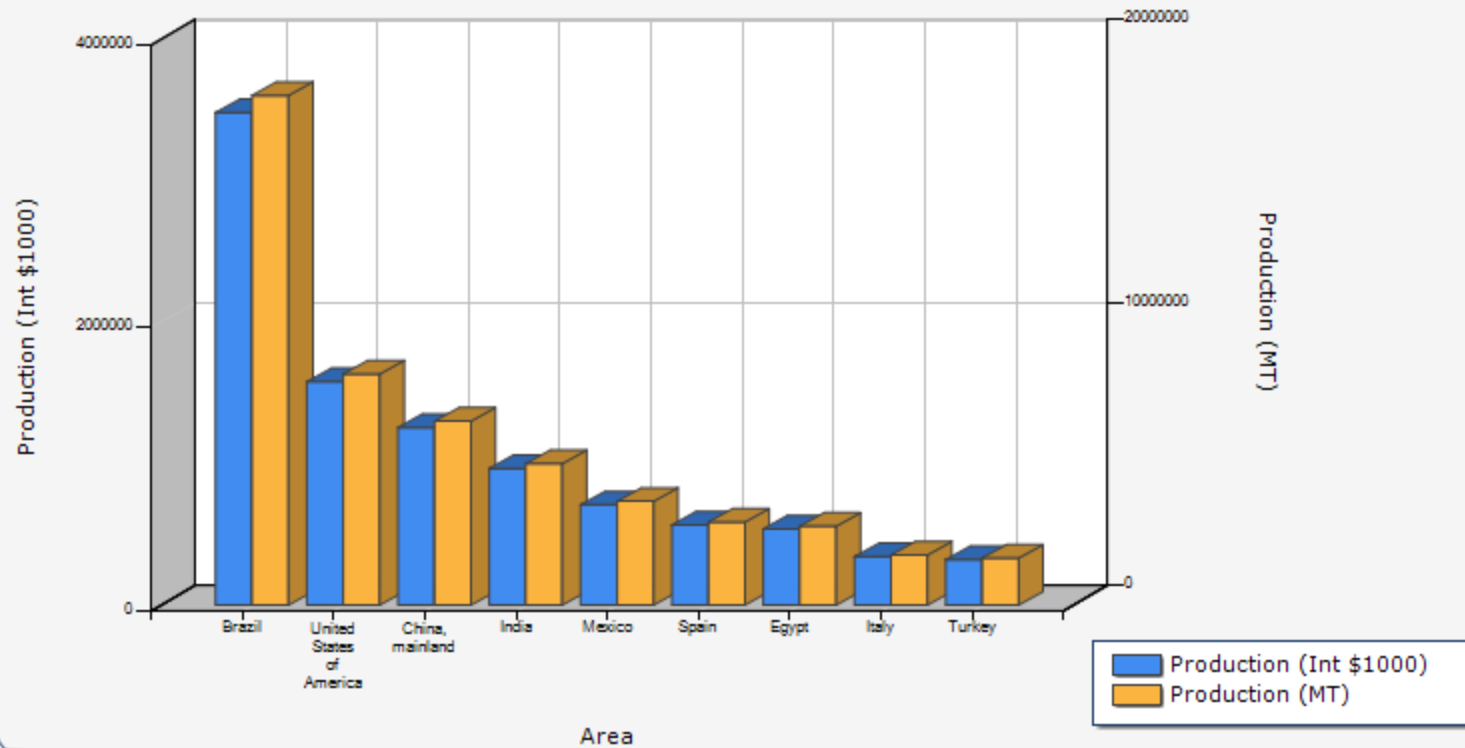
1. rajčata
2. mrkev
3. cibule
4. salát
5. lilek

Ovoce

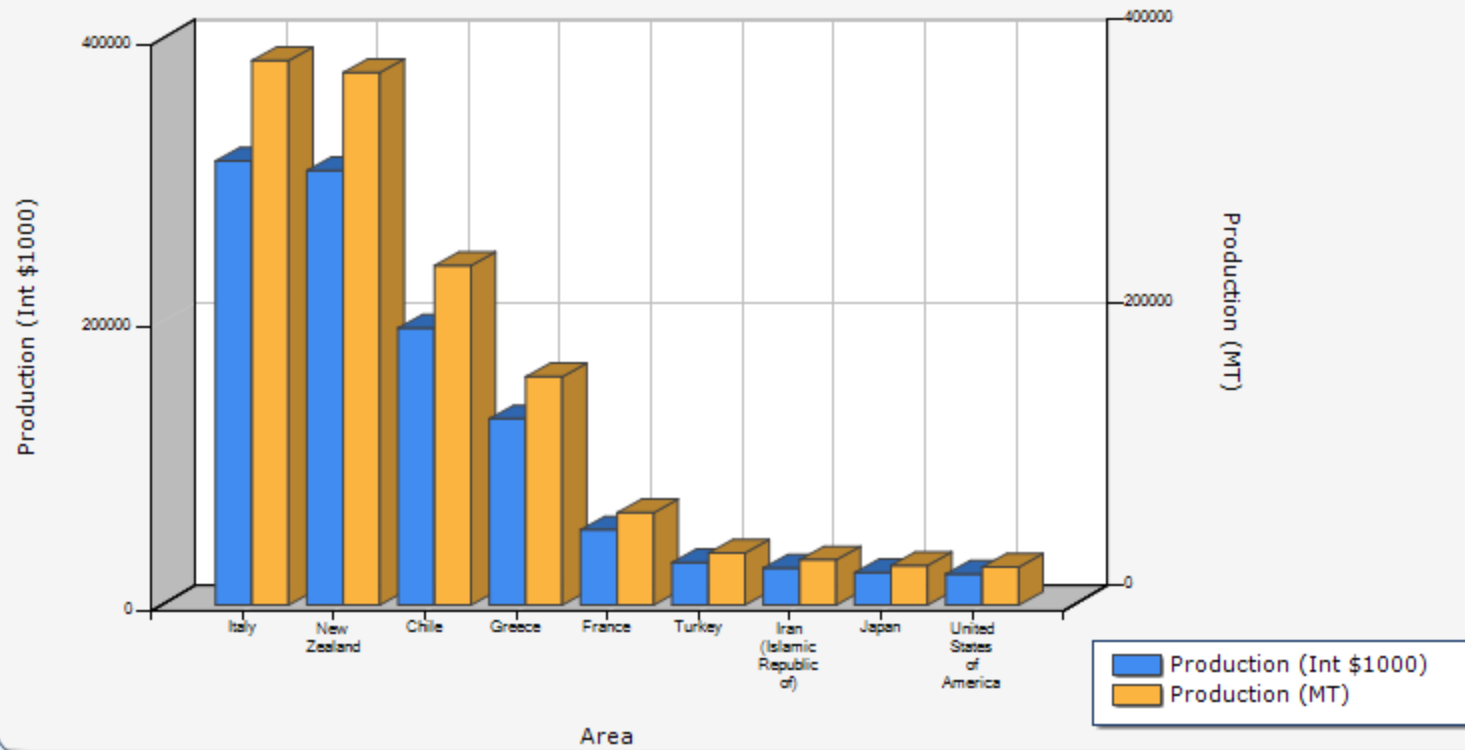
Top production - Apples - 2009

Top production - Oranges - 2012

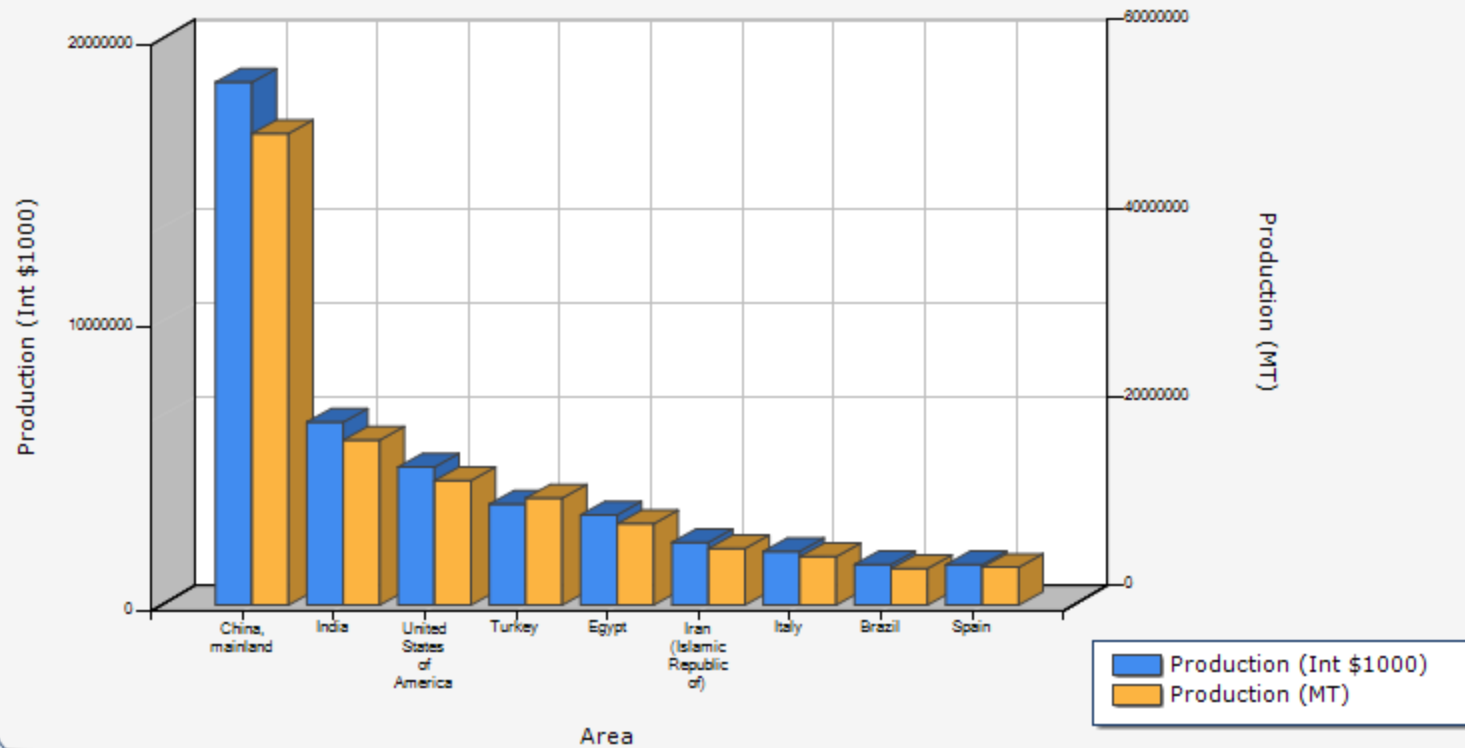

Top production - Kiwi fruit - 2012

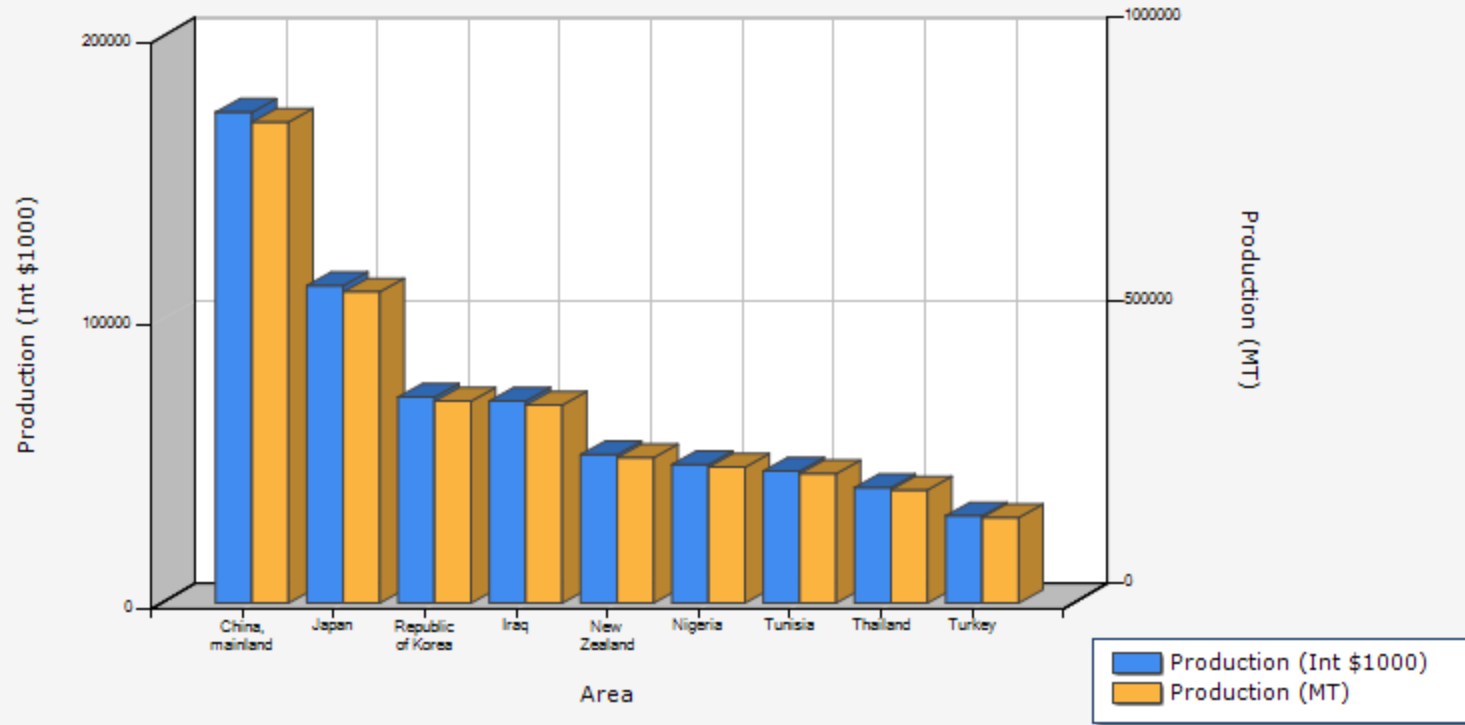

Top production - Tomatoes - 2012

Top production - Onions, shallots, green - 2012

Citrony

Granátové jablko

Pomeranče

Kiwi

Fíky

Datle

Mandle

Kaštany

Krmné plodiny

krmná řepa

tuřín

topinambur

vodnice

KONEC